

نخستین مکتب خانه ها و آموزشگاه های سنتی :

مکتب خانه مکانی بوده که اولین تدریس و علم آموزی در آنجا صورت می گرفته است. افرادی که در مکتب خانه ها به کار تعلیم مشغول بوده اند اصطلاحاً به مُلّا معروف بوده اند که از عزت و احترام خاصی در بین مردم زمان خود برخوردار بوده اند. مکتب خانه ها در ابتدا در مکانهایی بنام «مَضیف خانه» که جهت امور خیریه دایر می شد بر پای شده اند.

خنج نیز از این قاعده مستثنی نبوده و از دیرباز مکتب خانه و «دارالعلم» در این شهر و تعدادی از روستاهای تابعه دایر می شده و مکتب داران (ملاهای) بسیاری را به خود دیده است.

این آموزشگاههای قدیمی و سنتی در شهر خنج بوسیله علمای معروف زمان شیخ دانیال و شیخ ابونجم اداره می شده است. قدیمی ترین دارالعلم که آثار نیمه مخروبه ای از آن به جا مانده است مربوط به قرن هفتم هجری بوده که توسط شیخ دانیال اداره می شده است.

در قرن نهم هجری مکتب دارالعلم دیگری بنام شیخ فخرالدین ابونجم در این شهر به کار مکتب دارای مشغول بوده که در این مکتب خانه، دروسی مانند فقه اسلامی، طب سنتی و حساب سیاق تدریس میشده که از ایشان آثار و نوشته های بسیاری شامل قرآن دست نویس و کتب دیگر تألیف شده که متأسفانه اکثر آنها از بین رفته و فقط تذکره «شیخ ابونجم» و اشعاری چند برجای مانده است. بعدها در قرون دوازده و سیزده نیز مکتب خانه هایی در این شهر دایر بوده و رونق زیادی داشته اند که معروف ترین آنها مکتب خانه شاعر معروف این دیار مظلوم خنجی بوده است.

در حدود یکصد سال قبل نیز فردی بنام شیخ جعفر دروس قرآنی و حساب سیاقی و کتابهای سعدی و حافظ را تدریس می نموده که بعد از او افراد دیگری بنامهای ملارضای خنجی، ملامحمدنور ضیائی، ملا عبدالرحمن صالحی، ملاخدیجه و ملا فاطمه مخصوص دختران و ملا محمد حسن صادقی که نفر آخر در قید حیات می باشد از جمله مکتب داران این شهر بوده اند.

در مکتب خانه ها علاوه بر تعلیم قرآن، کتابهای حافظ، سعدی و... نیز تدریس می شده است. روستاهای حومه نیز از این قاعده مستثنی نبوده اند و ملاها و مکتب خانه هایی را